

DATUM
2017-03-14
ERT DATUM
2016-12-19

DIARIENR
2016/247-4
ER BETECKNING
Ku2016/02492/MF

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

En gränsöverskridande mediepolitik (SOU 2016:80)

Statskontoret tillstyrker förslagen om det nya mediestödet. Medieutredningen ger en övertygande och välgrundad skildring av en mediemarknad stadd i ständig förändring där presstödet spelat ut sin roll. Stödet behöver anpassas till nya förutsättningar på mediemarknaden.

Utredningens förslag till nytt mediestöd är välmotiverade och genomarbetade. Trots detta kvarstår betydande osäkerheter om hur det nya stödet kommer att fungera, bland annat vad gäller söktrycket från stödberättigade medier och därmed finansieringen av stödet på längre sikt. Osäkerheterna beror på att det är problematiskt att anpassa ett statligt stöd till en marknad vars utveckling är svår att förutspå. Vi utvecklar våra synpunkter nedan.

Osäkerheten kräver beredskap

Det nya mediestödet är mer komplicerat än tidigare presstöd. Det gäller både villkoren för att få bidragen och bedömningarna som måste göras. Dessutom är flera av de åtgärder som föreslås oprövade. Lägg därtill den stora osäkerheten om hur efterfrågan på stödet utvecklas. I flera fall är utredningen hänvisad till att göra kvalificerade gissningar om hur marknaden, stödet och administrationen av stödet kommer att påverkas av de nya reglerna.

Förslaget om ett nytt mediestöd utgår i väsentliga delar från presstödet, men anpassas i utredningen till en marknad där det inte längre enbart är ett 70-tal tidningar som ska stödjas utan betydligt fler allmänna nyhetsmedier oavsett kommunikationsplattform. Utredaren räknar med att efterfrågan på stödet kommer att öka, men med hur mycket är oklart. Precis som i presstödet finns villkor, bland annat utgivningstakt och krav på redaktionellt innehåll, som kan begränsa antalet möjliga mottagare. Det är dock svårare att mäta om sådana villkor är uppfyllda i digital media än för papperstidningar.

Utöver villkoren för att kvalificera sig för mediestödet har utredaren tagit hänsyn till osäkerheterna i marknadsutvecklingen genom att föreslå en höjning av bland annat den del av mediestödet som är stöd för produktion.

Vidare föreslås en sänkning av den högsta möjliga bidragsnivån i produktionsstödet och en bestämmelse om att stöd ges i mån av tillgång till medel.

Statskontoret ställer sig dock frågan om dessa åtgärder räcker. Det är fullt möjligt att efterfrågan på stöd blir betydligt större än vad utredaren räknar med. Utredaren pekar på ett antal scenarion som skulle kunna leda till att kostnaderna blir högre än prognosticerat och bedömer själv att det är svårt att förutse hur efterfrågan på stödet utvecklas.

Oklart hur Mediestödsnämnden ska hantera en bristsituation

Kombinationen av ett tak för hur mycket medel som kan betalas ut och en potentiellt ökande efterfrågan utöver den prognosticerade leder till mindre pengar per mottagare. I förlängningen kan den ökande efterfrågan och oförändrade anslag innebära att de belopp som kan fördelas till respektive medieföretag blir för små för att uppnå det ursprungliga syftet med bidragen, nämligen att ge medieföretaget ett tillräckligt ekonomiskt tillskott för att medieföretaget ska kunna fortsätta sin verksamhet. Utredningen ger begränsad vägledning om hur Mediestödsnämnden ska hantera produktionsstödet i en situation där efterfrågan ökar mer än beräknat.

I utredningen konstateras att nämnden vid behov kan sänka nivån utifrån en bedömning av söktrycket och att nämnden kan utfärda föreskrifter vad gäller eventuella principer för de avvägningar som kan behöva göras inom ramen för en fast budgetram. Statskontoret menar att principerna för hur Mediestödsnämnden ska fördela produktionsstödet i ett läge där efterfrågan är större än tillgängliga medel hade kunnat diskuteras mer ingående i utredningen. Flera principer kan tänkas. Exempelvis att stödbeloppen sänks med samma procentsats för alla mottagare eller att sänkningar görs efter nämndens bedömningar av behoven i enskilda fall. Vilka principer som tillämpas får konsekvenser för de medier som söker stöd.

Det krävs en översyn av det nya stödets effekter efter relativt kort tid

Mot den bakgrunden anser Statskontoret att det finns ett behov av att löpande följa stödet och efter relativt kort tid se över effekterna av regelverket för att se om takbelopp, fördelningsprinciper, m.m. behöver ändras. Utredningen lämnar inga förslag om behoven av att följa upp stödet, men regeringen bör ha beredskap för att snabbt utreda och ändra stödets förutsättningar om situationen skulle påkalla det.

Se över den långsiktiga finansieringen av mediestödet

Utredningen föreslår att det utökade mediestödet finansieras genom omfördelningar inom utgiftsområde 1 och utgiftsområde 17.

I förslagskapitlet redovisas att nya mediepolitiska åtgärder på statens intäktssida fortfarande är angelägna, men att de tar tid att genomföra. Att det tar tid att utforma åtgärder på statens intäktssida och att det brådskar om nuvarande presstöd ska avvecklas till 2018 kan Statskontoret ha förståelse för. I utredningens kapitel 8 diskuteras dock alternativa finansieringssätt via bland annat licensmedel till public service eller beskattning av plattformslieferantörer. I kapitlet förs också resonemang om att finansieringsfrågorna bör bli föremål för en särskild utredning. Statskontoret ser positivt på att sådana alternativa finansieringsvägar prövas i ett framtida utredningsarbete.

Generaldirektör Ingvar Mattson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Jessica Bylund och utredare Michael Kramers, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Ingvar Mattson

Michael Kramers